Klapalekiana, **36**: 207-215, 2000
ISSN 1210-6100

Sixtieth birthday of RNDr. Josef Rusek, D.Sc.

K šedesátinám RNDr. Josefa Ruska, DrSc.

RNDr. Josef Rusek, D.Sc., outstanding entomologist and zoologist, one of the distinguished personages of soil zoology in the world, celebrated his 60th birthday on July 18, 1998.

He was born at Petrovice near Karviná, North Moravia. After finishing high school in Bohumín, young J. Rusek enrolled at the Faculty of Natural History of the Masaryk University, Brno, for a course in biology and chemistry. While undergraduate he worked there as assistant at the Zoological Institute and published his first scientific papers. He gratefully remembers two famous Czech zoologists, Prof. Dr. Sergej Hrabě and Prof. Dr. Karel Absolon, who nurtured his interest in zoology of invertebrates and introduced him into the study of the life in soil. After having defended a thesis about the community ecology of soil fauna, especially Apterygota, he graduated with honours in 1961.

In 1963, he began his professional career, starting as a PhD-student at the Institute of Entomology, Czechoslovak Academy of Sciences, Prague. He defended the PhD thesis "Wireworms of the cultivated soils of Czechoslovakia" in 1967, and subsequently he worked as research scientist of the same Institute until 1979, except for one year (1974-75) he spent at the Pacific Forest Research Centre at Victoria, B.C., Canada. In 1979 he moved in České Budějovice, where he was head of a newly established Laboratory of Soil Biology, Institute of Landscape Ecology, CAS, and later on director of the new Institute of Soil Biology, ASCR, until 1998. He formed there a multidisciplinary team of young scientists and his broad scientific erudition and ability to utilise new principles and concepts have substantially contributed to the present position of the Institute of Soil Biology as a leading institution in soil biological research in the Czech Republic and one of the important centres of soil biology in the world. He reached his D.Sc. degree in 1989.

From the beginning of his scientific activity, J. Rusek studied the taxonomy and ecology of soil fauna. Apart from the faunistic papers, he investigated many taxonomic problems in Collembola, Protura, Diplura, Coleoptera: Elateridae and Dryopidae, and belongs to leading scientists developing taxonomy of the mentioned first three groups on a worldwide scale. The active knowledge of taxonomy enabled him to apply it to community and ecosystem studies of soil fauna. The subject of his PhD. thesis led him to other problems - to the study of plant pests living in soil, which extended his research to another economically important group of soil animals and led finally to the studies of the effects of pesticides and other human activities on soil

fauna. The detailed knowledge of the taxonomy of soil mesofauna becomes very useful to these studies, facilitating biodiagnostics of the human impact on soil and the environment.

The synecological research of soil fauna inspired him to study more general problems in soil biology and ecology. He started with the studies of soil micromorphology and soil microstructure in 1969, and methods from this field of science were used in investigations of soil forming activities of soil animals and functional biodiversity of soil fauna in these processes.

He studied various aspects of biodiversity of soil fauna in diverse forest types in Europe, Asia, North America and Cuba, and in alpine and tundra ecosystems (Europe, North America). He studied the impact of spring and summer flooding on different lowland grasslands. Long-term studies (since 1959) on permanent plots in the Tatra National Park enabled him to evaluate the impact of air pollution, soil acidification, and global warming on soil fauna biodiversity and ecosystems.

All in all he published more than 150 scientific papers, four books and more than 60 contributions popularising scientific and other results. He has discovered and described more than 150 for the science new species, 27 new genera and 1 new family of soil animals from different continents. Ten new species and two new genera were denominated in his honour. More than 1000 citations of his papers were registered, and some of the results and discoveries entered many soil biological and ecological textbooks and monographs.

The organisational activities of J. Rusek are very extensive on both international and national levels. He is chairman of the Czech National Committee for SCOPE (Scientific Committee on Problems of the Environment), member of the SAC (Scientific Advisory Committee) of several SCOPE international projects, and co-chairman of the Czech National Committee for IGBP (International Geosphere - Biosphere Programme). Since 1987, he is member of the permanent committee for the International Colloquia of Soil Zoology ISSS (International Soil Science Society). He is member of the board of the Czech Zoological Society, and founder and long-term chair of its Section for Soil Zoology. Until 1979, he served as member of the board of the Czechoslovak Entomological Society. He also was chairman of the Commission for Soil Biology of the Czechoslovak Academy of Agricultural Sciences.

His activities in educational sphere are very broad. He is teaching soil zoology at the University of South Bohemia at České Budějovice (since 1987), at the University of Vienna, Austria (since 1991), at the Palacky University at Olomouc (since 1994) and at the Masaryk University at Brno (since 1998). In addition, he tutored graduates for their PhD degrees in soil zoology and entomology, and served as chairmen and member of the board for dissertations submitted for D.Sc. degrees in ecology and zoology, respectively.

His editorial activities and memberships in editorial boards of scientific journals are also very important. He is co-editor of the *European Journal of Soil Biology*, member of the editorial boards of *Pedobiologia*, *Bolletino di Entomologia Agraria*, *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, and *Živa*, and member of the editorial board of the Academy of Sciences of the Czech Republic.

In the Czech Republic his contribution to science was acknowledged with well-earned honours: he was awarded the Silver Gregor Mendel Medal of the Czechoslovak Academy of Sciences (1988), Czechoslovak Academy of Agriculture Plaque (1988), Joanis E. Purkyně 200 Anniversary Medal (1990), Tatra National Park 40 Anniversary Medal (1990), and the Honorary G. J. Mendel Medal of the Czech Academy of Sciences (1998).

Dr. J. Rusek reached his 60th year in good health and full activity. For many years to come we wish J. Rusek an everlasting enthusiasm in soil biology, as well as success and satisfaction in his further scientific work.

Václav Pižl

SCIENTIFIC BIBLIOGRAPHY – BIBLIOGRAFIE VĚDECKÝCH PRACÍ

1. RUSEK J. 1959: Příspěvek k poznání Apterygot jižních Čech. (Beitrag zur Kenntnis der Apterygoten-Fauna Süd-Böhmens). *Čas. Nár. Musea, Odd. Přírodověd.*, 128: 130-135 (in Czech, German abstr.).
2. RUSEK J. 1959: Nové nálezy druhů rodu Onychiurus (Collembola) v ČSR. [New records of Onychiurus-species (Collembola) from Czechoslovakia]. *Sborn. Klubu Přírodověd. v Brně*, 31: 95-95 (in Czech).
3. RUSEK J. 1960: K poznání Apterygot Moravskoslezských Beskyd. (Zur Kenntnis der Apterygoten der Mährisch-schlesischen Beskiden). *Publ. Fac. Sci. Univ. Brno*, 415: 285-302 (in Czech, Russian and German abstr.).
4. PACLT J. & RUSEK J. 1960: Campodea suensoni Tuxen (Insecta, Diplura) členem beskydské zvířeny. (Campodea suensoni Tuxen in der Beskiden). *Publ. Fac. Sci. Univ. Brno*, 415: 279-283 (in Czech, Russian and German abstr.).
5. RUSEK J. 1961: Eine neue Collembolenart aus den slowakischen Höhlen. *Beitr. Entomol.*, 11: 21-23.
6. RUSEK J. 1961: Zur Kenntnis der Collembolen (Insecta Apterygota) des Kaukasus. *Publ. Fac. Sci. Univ. Brno*, 421: 147-156.
7. RUSEK J. 1963: Druhý příspěvek k poznání fauny Apterygot Moravskoslezských Beskyd. (Zweiter Beitrag zur Kenntnis der Apterygoten-Fauna der Mährisch-schlesischen Beskiden). *Acta Mus. Silesiae, Ser. A*, 12: 21-35 (in Czech, German abstr.).
8. RUSEK J. 1963: K poznání Collembol (Insecta, Apterygota) Vihorlatu. (Zur Kenntnis der Collembolen (Insecta, Apterygota) des Vihorlat-Gebirges). *Publ. Fac. Sci. Univ. Brno*, 444: 263-286. (in Czech, Russian and German abstr.).
9. RUSEK J. 1964: Zur Variabilität einiger morphologischen Merkmale bei Onychiurus pseudostachianus Gisin, 1956 (Collembola, Apterygota). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 28: 44-47.
10. RUSEK J. 1964: Über die Diplura (Apterygota) der Tschechoslowakei. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 28: 134-154.
11. RUSEK J. 1964: K poznání fauny Apterygot Karvinska. (Zur Kenntnis der Apterygotenfauna des Karviná-Bezirkes). *Acta Mus. Silesiae, Ser. A*, 13: 49-62 (in Czech, German abstr.).
12. RUSEK J. 1964: K poznání společenstev Apterygot v západní části Tatranského národního parku. (A contribution to the knowledge of Apterygota in the western part of the Tatra National Park). *Zborník Prác o TANAPe*, 7: 218-226 (in Czech, Russian, English and German abstr.).
13. RUSEK J. 1964: Zwei neue Collembolenarten aus der Mittel-Slowakei (ČSSR). *Zool. Anz.*, 173: 432-440.
14. RUSEK J. 1964: Poznámky ke zvířeně a ochraně přírody v Moravském krasu. [Notes to the fauna and nature protection in Moravian Karst]. *Ochrana Přírody*, 14: 155-156 (in Czech).
15. RUSEK J. 1965: Zur Kenntnis der Campodeidae (Diplura) Bulgariens. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 62: 92-97.
16. RUSEK J. 1965: Beitrag zur Collembolen-Fauna Bulgariens. *Acta Univ. Carol. – Biol.*, 1965: 179-191.
17. RUSEK J. 1965: Zur Proturen-Fauna der Tschechoslowakei. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 29: 223-235.
18. RUSEK J. 1965: Kampodei (Campodeidae, Diplura) jugo-vostoka Evropy. (Campodeids (Campodeidae, Diplura) of south-eastern Europe). *Zool. Zhurn.*, 44: 1345-1356 (in Russian, English abstr.).
19. RUSEK J. 1965: Zur Kenntnis der Apterygoten-Fauna des Gebirges Krupinská vrchovina in der Mittel-Slowakei. *Acta Faun. Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 11: 151-164.
20. RUSEK J. 1965: Soil and caves as the environment of animal life, pp. 163-166. In: ŠTELCL O. (ed.): *Problems of the Speleological Research.* Academia, Praha, 220 pp.
21. RUSEK J. 1966: Einige Collembolen-Arten aus der Tschechoslowakei. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 30: 54-64.
22. RUSEK J. 1966: Eine neue Sminthurinus-Art (Collembola) aus der Mittel-Slowakei. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 63: 25-26.
23. RUSEK J. 1966: Einige neue und interessante Proturen- und Dipluren-Arten aus der Tsechoslowakei (Apterygota). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 63: 348-372.
24. RUSEK J. 1966: Kovaříkovití (Elateridae) polních kultur v Československu (Die Elateriden (Elateridae) der Feldanlagen in der Tschechoslowakei), pp. 85-86. In: *Konference o škůdcích okopanin II, Praha.* (*Konferenz über die Schädlinge der Hackfruchte II, Prag*). Entomol. ústav ČSAV, Praha, 106 pp (in Czech, German abstr.).
25. RUSEK J. 1967: Zwei neue Arrhopalites-Arten (Collembola) aus der Mittel-Slowakei. *Acta Mus. Silesiae, Ser. A*, 16: 23-28.
26. RUSEK J. 1967: Beitrag zur Kenntnis der Collembola (Apterygota) Chinas. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 64: 184-194.
27. RUSEK J. 1968: Die Apterygotengemeinschaft der Acereto-Fraxinetum-Waldassoziation des Mährischen Karstes. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 32: 237-261.

28. RUSEK J. 1968: Druhové složení larev kovaříků (Elateridae) v polních kulturách Československa (Die Artzusammensetzung der Elateridenlarven (Elateridae) in den Feldanlagen der Tschechoslowakei), pp. 43-46. In: Konference o škůdcích okopanin III. Praha. (Konferenz über die Schädlinge der Hackfrüchte III, Prag). Entomol. ústav ČSAV, Praha, 59 pp (in Czech, German abstr.).
29. RUSEK J. 1968: Collembola – Chvostoskoci [Collembola – springtails], pp. 54-58. In: SKUHRAVÝ V. (ed.): *Metody chovu hmyzu.* [*Breeding methods of insects*]. Academia, Praha, 285 pp (in Czech).
30. RUSEK J. 1968: Elateridae – Kovaříkovití [Elateridae - elaterid beetles], pp. 237-240. In: SKUHRAVÝ V. (ed.): *Metody chovu hmyzu.* [*Breeding methods of insects*]. Academia, Praha, 285 pp (in Czech).
31. RUSEK J. 1968: *Documenta Apterygotolologica.* Entomol. ústav ČSAV, Praha, 16 pp.
32. RUSEK J. 1969: Hmyzenky – Protura [Proturans – Protura], pp. 104-106. In: NOVÁK K. (ed.): *Metody sběru a preparace hmyzu.* [*Methods of collection and preservation of insects*]. Academia, Praha, 243 pp (in Czech).
33. RUSEK J. 1969: Vidličnatky – Diplura [Diplurans – Diplura], pp. 106-108. In: NOVÁK K. (ed.): *Metody sběru a preparace hmyzu.* [*Methods of collection and preservation of insects*]. Academia, Praha, 243 pp (in Czech).
33. RUSEK J. 1969: Chvostoskoci – Collembola [Springtails – Collembola], pp. 108-111. In: 34. NOVÁK K. (ed.): *Metody sběru a preparace hmyzu.* [*Methods of collection and preservation of insects*]. Academia, Praha, 243 pp (in Czech).
34. RUSEK J. 1969: Šupinušky – Thysanura [Bristletails – Thysanura], pp. 111-113. In.: NOVÁK K. (ed.): *Metody sběru a preparace hmyzu.* [*Methods of collection and preservation of insects*]. Academia, Praha, 243 pp (in Czech).
36. RUSEK J. 1970: Wir bestimmen mitteleuropäische Schnellkäfer. *Mikrokosmos*, 59: 324-327.
37. RUSEK J. 1970: Research on soil mesofauna in three types of lowland meadows, pp. 61-62. In: *Productivity of terrestrial ecosystems. Production processes. PT-PP Report No. 1 (1964-1969).* Czech Nat. Committee IBP, Praha, 233 pp.
38. RUSEK J. 1970: Zwei neue Collembolen-Arten von den Überschwemmungswiesen in Südmähren. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 34: 309-316.
39. RUSEK J. 1970: Živočišstvo jeskyň Moravského krasu [Fauna in caves of the Moravian Karst], pp. 308-310. In: ABSOLON K.: *Moravský kras II.* [*Moravian Karst II*]. Academia, Praha, 346 pp (in Czech).
40. RUSEK J. 1971: Zweiter Beitrag zur Kenntnis der Collembola (Apterygota) Chinas. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 68: 108-137.
41. RUSEK J. 1971: Zur Taxonomie der Tullbergia (Mesaphorura) krausbaueri (Börner) und ihrer Verwandten (Collembola). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 68: 188-206.
42. RUSEK J. 1972: Die mitteleuropäische Agriotes- und Ectinus- Arten (Coleoptera, Elateridae), mit besonderer Berücksichtigung von A. brevis und den in Feldkulturen lebenden Arten. *Rozpravy ČSAV, Řada Mat. Přír. Věd*, 82: 1-90.
43. RUSEK J. 1972: Über die Aktivität und Verteilung der Käfer von Agriotes brevis (Coleoptera, Elateridae) auf den Äckern Süd-Mährens. *Pedobiologia*, 12: 149-155.
44. RUSEK J. 1972: Die Collembolen-Fauna der Höhlen des Mährischen Karstes. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 36: 54-72.
45. RUSEK J. 1972: Coloburella linnaniemii (Denis) und Coloburella cassagnaui sp. n. (Collembola). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 36: 275-279.
46. RUSEK J. 1973: Eosentomon pratensis sp. n. (Protura) aus Süd-Mähren. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 70: 55-59.
47. RUSEK J. 1973: Dryops rudolfi sp. n. und seine Larve (Coleoptera, Dryopidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 70: 86-97.
48. RUSEK J. 1973: Neue Collembolen von den Überschwemmungswiesen Süd-Mährens. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 37: 183-194.
49. RUSEK J. 1973: Agriotes brevis und Agriotes sordidus (Coleoptera, Elateridae) - Schädlinge in N-Italien. *Redia*, 53: 321-329.
50. RUSEK J. 1973: Friesea massoudi sp. n. aus Afrika (Collembola). *Rev. Écol. Biol. Sol*, 10: 225-229.
51. RUSEK J. 1973: Zur Collembolenfauna (Apterygota) der Praealpe Venete. *Boll. Mus. Civio Stor. Natl. Venezia*, 24: 71-95.
52. RUSEK J. 1974: Die Präparation von Kleininsekten. *Mikrokosmos*, 63: 10-12.
53. RUSEK J. 1974: Zur Taxonomie der Tullbergiinae (Apterygota: Collembola). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 38: 61-70.
54. RUSEK J. 1974: Ekologické aspekty v boji proti půdním škůdcům, se zvláštním zřetelem k drátovcům (Elateridae) (Ecological aspects in the control of soil pests, with special regard to wireworms), pp. 507-510. In: *Sborník vědeckých prací z V. celostátní konference o ochraně rostlin.* (*Proceedings of the 5th National Conference on Plant Protection*). SZN, Praha, 643 pp (in Czech, English and Russian abstr.).
55. RUSEK J. 1974: Zur Taxonomie einiger Gattungen der Familie Acerentomidae (Insecta, Protura). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 71: 260-281.
56. RUSEK J. 1974: Eosentomon kamenickiense sp. n. (Protura) aus Ost-Böhmen. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 71: 342-345.
57. RUSEK J. 1974: K problematice chemického boje s drátovci (Elateridae) [To the problems in chemical action against wireworms], pp. 51-57. In: *Problematika půdních škůdců v ČSSR.* [*Problematics of the field pests in Czechoslovakia*]. ÚVTI, Praha, 228 pp (in Czech).
58. RUSEK J. 1974: Zur Morphologie und Phylogenesis der Abdominalbeine der Protura. *Pedobiologia*, 14: 134-137.
59. RUSEK J. 1975: Zwei neue Tullbergiinae-Gattungen (Apterygota: Collembola). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 39: 231-240.
60. RUSEK J. 1975: Zur Taxonomie und Synökologie der Gattung Proturentomon Silvestri (Protura). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 39: 279-292.
61. RUSEK J. 1975: Die bodenbildende Funktion von Collembolen und Acarina. *Pedobiologia*, 15: 299-308.
62. RUSEK J. 1975: Eine Präparationstechnik für Springschwänze und ähnliche Gliederfüsser. *Mikrokosmos*, 65: 378-381.

63. RUSEK J. & KUBÍKOVÁ J. 1975: Ecological characteristics of xerothermic rendzinas, pp. 59-75. In: VANĚK J. (ed.): *Progress in soil zoology*. Academia, Praha, 630 pp.
64. RUSEK J., ÚLEHLOVÁ B. & UNAR J. 1975: Soil biological features of some alpine grasslands in Czechoslovakia, pp. 199-215. In: VANĚK J. (ed.): *Progress in soil zoology*. Academia, Praha, 630 pp.
65. RUSEK J. 1976: New Onychiuridae (Collembola) from Vancouver Island. *Canad. J. Zool.*, 54: 19-41.
66. RUSEK J. 1976: K poznání společenstev Apterygot Tatranského národního parku. *Zborník Prác o TANAPe*, 18: 123-132.
67. RUSEK J. & KUBÍKOVÁ J. 1976: Development of xerothermic rendzinas. A study in ecology and soil microstructure. *Rozpravy ČSAV, Řada Mat. Přír. Věd*, 86: 1-78.
68. RUSEK J. & MARSHALL V. G. 1976: Tetracanthella pacifica sp. n. (Collembola: Isotomidae) from British Columbia. *Canad. Entomol.*, 108: 759-765.
69. RUSEK J., NOVÁK K. & SKUHRAVÝ V. 1976: Negativní vlivy pesticidů na entomofaunu a půdní faunu [Negative impacts of pesticides on insects and soil fauna], pp. 154-158. In: *Vliv chemizace rostlinné výroby na jakost produktů a životní prostředí, Praha.* [*The effect of the use of chemicals in plant production on the quality of products and the environment*]. Dům techniky ČSVTS, Ostrava, 420 pp (in Czech).
70. RUSEK J. 1977: Vliv dinoseb-acetátu na půdní mezofaunu. (The impact of dinoseb-acetate on soil mesofauna). *Agrochémia*, 17: 79-81 (in Czech).
71. RUSEK J. 1977: Protura, pp. 9-10. In: DLABOLA J. (ed.): Enumeratio Insectorum Bohemoslovakiae. Check List Tschechoslowakische Insektenfauna. I. Teil. *Acta Faun. Entomol. Mus. Nat. Pragae*, Suppl. 4:1-158.
72. RUSEK J. 1977: Collembola, pp. 11-17. In: DLABOLA J. (ed.): Enumeratio Insectorum Bohemoslovakiae. Check List Tschechoslowakische Insektenfauna. I. Teil. *Acta Faun. Entomol. Mus. Nat. Pragae*, Suppl. 4: 1-158.
73. RUSEK J. 1977: Diplura, p. 19. In: DLABOLA J. (ed.): Enumeratio Insectorum Bohemoslovakiae. Check List Tschechoslowakische Insektenfauna. I. Teil. *Acta Faun. Entomol. Mus. Nat. Pragae*, Suppl. 4: 1-158.
74. RUSEK J. 1977: Thysanura, p. 21. In: DLABOLA J. (ed.): Enumeratio Insectorum Bohemoslovakiae. Check List Tschechoslowakische Insektenfauna. I. Teil. *Acta Faun. Entomol. Mus. Nat. Pragae*, Suppl. 4: 1-158.
75. RUSEK J. 1977: The status of Tomolonus Mills, 1948 (Collembola: Tomoceridae). *Rev. Écol. Biol. Sol*, 14: 225-230.
76. RUSEK J. 1978: Wir züchten Springschwänze. *Mikrokosmos*, 68: 52-55.
77. RUSEK J. 1978: Vliv herbicidu Aretit na půdní mesofaunu obdělávaných ploch [The effect of the herbicide Aretit on soil mesofauna in arable plots], pp. 111-113. In: *Sborník vědeckých prací z VI. celostátní konference o ochraně rostlin.* [*Proceedings of the 6th National Conference on Plant Protection*]. SZN, Praha, České Budějovice, 425 pp (in Czech).
78. RUSEK J. 1978: New Palearctic taxa of Tullbergiinae (Collembola). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 75: 255-271.
79. RUSEK J. 1978: Pedozootische Sukzession während der Entwicklung von Ökosystemen. *Pedobiologia*, 18: 426-433.
80. RUSEK J. & WEINER W. M. 1978: Plutomurus carpaticus sp. n. (Collembola: Tomoceridae) from the Carpathian Mountains. *Bull. Acad. Polonaise Sci., Ser. Sci. Biol., Cl. II* , 25: 741-747.
81. RUSEK J. 1979: Ecological specialisation in some Mesaphorura species (Collembola, Tullbergiinae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 76: 1-9.
82. RUSEK J. 1979: Three new Pseudosinella species from Czechoslovakia (Collembola, Entomobryidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 76: 255-265.
83. RUSEK J. 1979: New Palearctic Anurophorinae (Collembola). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 43: 138-142
84. RUSEK J. 1979: Two new species of Collembola from cultivated soils of Czechoslovakia. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 43: 143-147.
85. RUSEK J. 1979: Three new Mesaphorura-species (Collembola: Tullbergiinae) from Europe. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 43: 290-299.
86. RUSEK J. 1979: Coenological characteristics of soil Apterygota in natural grassland at Kameničky, pp. 185-188. In: RYCHNOVSKÁ M. (ed.): *Progress Report on MAB Project No. 91: Function of Grasslands in Spring Region - Kameničky Project.* Botan. ústav ČSAV, Brno, 249 pp.
87. RUSEK J. 1980: Notes on three Folsomia-species (Collembola). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 44: 139-145.
88. RUSEK J. 1980: Morphology of juvenile instars in two Mesaphorura-species (Collembola: Tullbergiinae). *Rev. Écol. Biol. Sol*, 17: 583-589.
89. NOVÁK K., RUSEK J. & SKUHRAVÝ V. 1980: Vlijanije pesticidov na entomofaunu i počvennuju faunu [Impact of pesticides on insects and soil fauna], pp. 57-63. In: HUBA A. (ed.): *Razrabotka integrirovannych metod zaščity rastěnij.* [*Development of integrated methods in plat protection*]. Veda, Bratislava, 180 pp (in Russian).
90. RUSEK J. 1981: Some Collembola from Iraq. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 45: 63-80.
91. RUSEK J. & WEYDA F. 1981: Morphology, ultrastructure and function of pseudocelli in Onychiurus armatus (Collembola: Onychiuridae). *Rev. Écol. Biol. Sol*, 18: 127-133.
92. RUSEK J. 1982: Ostostigma herbivora n. gen. et sp. (Diplura: Projapygoidea: Octostigmatidae n. fam.) injuring plant roots in the Tonga Islands. *New Zealand J. Zool.*, 9: 25-32.
93. RUSEK J. 1982: European Mesaphorura species of the sylvatica - group (Collembola, Onychiuridae, Tullbergiinae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 79: 14-30.

94. RUSEK J. 1982: Mesaphorura pongei sp. n. from France (Collembola, Onychiuridae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 79: 351- 353.
95. RUSEK J. 1982: Multivesicula gen. n. from the subfamily Tullbergiinae (Collembola: Onychiuridae). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 46: 33-44.
96. RUSEK J., JIRÁSEK J. & ÚLEHLOVÁ B. 1982: Půdy jižních Čech [Soils of South Bohemia], pp. 59-65. In: SKUHRAVÝ V. (ed.): *Jižní Čechy, životní prostředí a jeho ochrana.* [*South Bohemia, environment and its protection*]. Jihočeské nakladatelství, České Budějovice, 214 pp (in Czech).
97. RUSEK J. 1984: Zur Bodenauna in drei Typen von Überschwemmungswiesen in Süd-Mähren. *Rozpravy ČSAV, Řada Mat. Přír. Věd*, 94: 1-127.
98. RUSEK J. 1984: A new location and type of pseudocelli in Onychiurus spp. (Collembola: Onychiuridae). *Ann. Soc. Roy. Zool. Belg.*, 114: 3-7.
99. RUSEK J. 1984: Two new Folsomia - species from Czechoslovakia (Collembola: Isotomidae). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 48: 197-204.
100. RUSEK J. 1984: New species and review of the Isotoma notabilis species-group (Collembola, Isotomidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 81: 343-369.
101. RUSEK J. 1985: New Palearctic Lepidocyrtus and Pseudosinella species (Collembola: Entomobryidae). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 49: 132-146.
102. RUSEK J. 1985: Lanzhotia brachycera gen. n., sp. n. from Central Europe (Collembola, Pseudachorutidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 82: 175-179.
103. RUSEK J. 1985: Blissia glabra gen. n., sp. n. (Collembola: Isotomidae) from northwestern Canada. *Canad. J. Zool.*, 63: 2077-2082.
104. RUSEK J. 1985: Soil microstructures-contributions on specific soil organisms. *Quest. Entomol.*, 21: 497-514.
105. RUSEK J. 1986: Soil animals and soil microstructure successive development on a chemical factory deposits. *Transact. XIII. Congress Internat. Soc. Soil. Sci., Hamburg, Bd. IV*: 1564-1565.
106. RUSEK J. 1986: Vliv průmyslových hnojiv na půdní faunu [Impact of mineral fertilizers on soil fauna], pp. 39-48. In: *Průmyslová hnojiva a životní prostředí.* [*Mineral fertilizers and environment*]. ČSVTS, Ústí nad Labem, 128 pp (in Czech).
107. RUSEK J. 1986: European species of Mesaphorura and related genera (Collembola: Onychiuridae), pp. 73-78. In: DALLAI R. (ed.): *II. International Seminar on Apterygota.* Univ. Siena, Siena, 335 pp.
108. RUSEK J. 1986: Notes on Collembolan chaetotaxy, pp. 79-83. In: DALLAI R. (ed.): *II. International Seminar on Apterygota.* Univ. Siena, Siena, 335 pp.
109. RUSEK J. 1986: Vliv herbicidů na půdní organismy a kvalitu půdy v jabloňových výsadbách [Impact of herbicides on soil organisms and soil quality in appletree plantations], pp. 69-72. In: *Sborn. Sympóz. Integrovaná produkce ovoce.* [*Proceed. Sympos. Integrated Fruit Production*]. Entomol. ústav ČSAV, České Budějovice, 183 pp (in Czech).
110. RUSEK J. 1987: Mesaphorura rudolfi sp. n. from Czechoslovakia (Collembola: Tullbergiinae). *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 51: 136-139.
111. RUSEK J. 1987: New types of linea ventralis in Collembola and its function, pp. 699-706. In: STRIGANOVA B. R. (ed.): *Soil fauna and soil fertility.* Nauka, Moscow, 774 pp.
112. RUSEK J. 1987: Protection of soil organisms and improvement of biological properties of soil, pp. 89-96. In: PHILLIPS A. S. & SCHWEITZER G. E. (eds.): *Agricultural Development and Environmental Research: American and Czechoslovak Perspectives.* ČSAV et USNAS, Washington, 223 pp.
113. RUSEK J. 1988: Vztahy mezi půdními živočichy a mikroorganismy. [Relations between soil animals and microorganisms]. *Bull. Československ. Společ. Mikrobiol. ČSAV*, 29: 10-15 (in Czech).
114. RUSEK J. 1988: Ochrana půdních organismů a zvyšování půdní úrodnosti. [Protection of soil organisms and soil fertility increase]. *Sborn. ČSAZ*, 122: 93-95 (in Czech).
115. RUSEK J. 1988: Biotechnologie ve vztahu k půdní úrodnosti. [Biotechnology in relation to soil fertility]. *Věstn. ČSAZ*, 35: 529-535 (in Czech).
116. RUSEK J. 1988: New Eosentomon and Acerentulus species (Protura) from Federal Republic Germany. *Věstn. Čs. Společ. Zool.*, 52: 217-237.
117. RUSEK J. & STUMPP J. 1988: A new Acerentulus species from Southeast Italy (Protura: Acerentomidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 85: 153-158.
118. RUSEK J. 1988: Mezinárodní program geosféra-biosféra IGBP [IGBO International Programme Geosphere-Biosphere], pp. 3-6. In: BUCHA V., KOPECKÝ M. & RUSEK J. (eds.): *Geosféra - biosféra - globální změny. Mezinárodní program ICSU. Sborn. ref. přípravné konference.* [*Geosphere-Biosphere-Global Changes. International Programme of the ICSU. Proceed. of the Preparatory Conference*]. Astronom. ústav ČSAV, Ondřejov, 88 pp (in Czech).
119. RUSEK J. 1989: Ecology of Collembola, pp. 271-281. In: DALLAI R. (ed.): *3rd Internat. Seminar on Apterygota.* Univ. Siena, Siena, 489 pp.
120. RUSEK J. 1989: Collembola and Protura in a meadow-forest ecotone, pp. 413-418. In: DALLAI R. (ed.): *3rd Internat. Seminar on Apterygota.* Univ. Siena, Siena, 489 pp.

121. RUSEK J. & STUMPP J. 1989: Variability of chaetotaxy in Eosentomon foliaceum (Protura), pp. 55-61. In: DALLAI R. (ed.): *3rd Internat. Seminar on Apterygota*. Univ. Siena, Siena, 489 pp.
122. RUSEK J. & STUMPP J. 1989: Ionescuellum ulmiacum sp. n. from Central Europe (Protura, Hesperentomidae). *Rev. Écol. Biol. Sol*, 26: 527-533.
123. RUSEK J. 1990: 4.2.2. Collembola and other microarthropods, pp. 55-58. In: OSBORNOVÁ J., KOVÁŘOVÁ M., LEPŠ J. & PRACH K. (eds.): *Succession in abandoned fields. Studies in Central Bohemia, Czechoslovakia. Geobotany, 15*. Kluver Acad. Publ., Dordrecht, 168 pp.
124. RUSEK J. 1991: Sibirisotoma stebajevae gen. n., sp. n. from Siberia (Collembola, Isotomidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 88: 33-37.
125. RUSEK J. 1991: New tropical Tullbergiinae (Collembola: Onychiuridae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 88: 145-155.
126. RUSEK J. 1991: Some soil biological aspects of low - energy agriculture, pp. 85-91. In: VASKO T. (ed.): *International workshop Low Energy Agriculture*. IIASA, Luxenburg, 112 pp.
127. RUSEK J. 1991: New Holarctic and Palearctic taxa of Tullbergiinae (Collembola). *Acta Soc. Zool. Bohemoslov.*, 55: 65-75.
128. RUSEK J. 1991: Three new species of Pseudachorutini (Collembola: Neanuridae). *Acta Soc. Zool. Bohemoslov.*, 55: 120-129.
129. RUSEK J. 1991: Odontella delamarei sp. n. from Central Europe (Collembola, Odontellidae). *Rev. Écol. Biol. Sol*, 28: 113-117.
130. FANCIULLI P. P., FRATI F., DALLAI R. & RUSEK J. 1991: High genetic divergence among populations of Tetrodontophora bielanensis (Insecta, Collembola) in Europe. *Rev. Écol. Biol. Sol*, 28: 165-173.
131. RUSEK J. 1992: 9. Distribution and dynamics of soil organisms across ecotones, pp. 196-214. In: DI CASTRI F. & HANSEN A. J. (eds.): *Landscape boundaries. Consequences for biotic diversity and ecological flows. Ecological Studies, Vol. 92*. Springer-Verlag, New York, 452 pp.
132. ZÍDEK T., LOKAJ Z., MOUDRÝ J., ROZSYPAL R., RUSEK J. & VESELÝ D. 1992: *Nechemická ochrana rostlin*. [*Non-chemical Plant Protection*]. Brázda, Praha, 112 pp (in Czech).
133. HERBEN T., PRACH K. & RUSEK J. 1992: Actual topics in the ecotone research: data and concepts. *Ekológia* (Bratislava), 11: 325-327.
134. RUSEK J. 1993: Air-pollution-mediated changes in alpine ecosystems and ecotones. *Ecol. Appl.*, 3: 409-416.
135. RUSEK J. 1993: Biologická diversita. (Biodiversity). *Životné Prostredie*, 27: 175-177 (in Czech, English abstr.).
136. TREHEN P., BARDIN R., BERTHELIN J., BETSCH J.-M., COLEMAN D. C. & RUSEK J. 1993: Soil biology: a conceptual approach with specific goals. *Eur. J. Soil Biol.*, 29: 1-6.
137. RUSEK J. 1994: Succession of Collembola and some ecosystem components on a pingo in the Mackenzie River Delta, N. W. T., Canada. *Acta Zool. Fennica*, 195: 119-123.
138. URBÁŠEK F. & RUSEK J. 1994: Activity of digestive enzymes in seven species of Collembola (Insecta: Entognatha). *Pedobiologia*, 38: 400-406.
139. RUSEK J. & ROZKOŠNÝ R. 1995: Protura, pp. 99-100. In: ROZKOŠNÝ R. & VAŇHARA J. (eds.): Terrestrial invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO. Vol. I. *Fol. Fac. Sci. Natur. Univ. Masarykianae Brunensis, Biologia*, 92: 1-208.
140. RUSEK J. 1995: Collembola, pp. 103-109. In: ROZKOŠNÝ R. & VAŇHARA J. (eds.): Terrestrial invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO. Vol. I. *Fol. Fac. Sci. Natur. Univ. Masarykianae Brunensis. Biologia*, 92: 1-208.
141. RUSEK J. 1995: Protaphorura unari sp. n. (Collembola: Onychiuridae) from the Tatra National Park (Slovak Republic). *Acta Soc. Zool. Bohem.*, 59: 115-119.
142. RUSEK J. 1995: Synecology of Collembola. *Pol. Pismo Entomol.*, 64: 69-75.
143. RUSEK J. & MARSHALL V. G. 1995: Long-term changes of collembolan communities in forest soils. *Pol. Pismo Entomol.*, 64: 159-171.
144. SKŘIVAN P., RUSEK J., FOTTOVÁ D., BURIAN M. & MINAŘÍK L. 1995: Factors affecting the content of heavy metals in bulk atmospheric precipitation, throughfall and stemflow in Central Bohemia, Czech Republic. *Water, Air and Soil Pollution*, 85: 814-846.
145. RUSEK J. 1996: Global change impact on soil fauna and ecosystems, pp. 163-170. In: NEMEŠOVÁ I. (ed.): *Climate variability and climate change vulnerability and adaptation. Proceedings of the Regional Workshop, Prague, Czech Republic, September 11-15, 1995*. Ústav fyziky atmosféry AV ČR, Praha, 394 pp.
146. RUSEK J. 1996: New taxa of Collembola (Entognatha) from the Czech Republic. *Acta Soc. Zool. Bohem.*, 60: 207-214.
147. GREENSLADE P. & RUSEK J. 1996: Tasphorura vesiculata gen. n. sp. n. (Collembola: Tullbergiinae) from Tasmania. *Syst. Entomol.*, 21: 27-38.
148. RUSEK J. 1997: Jesenikia filiformis gen. n. sp. n. (Collembola: Isotomidae) from Czech Republic and Bulgaria. *Eur. J. Entomol.*, 94: 115-120.
149. RUSEK J. 1997: The impact of air pollution on soil fauna in the Tatras. Box 10.3., pp. 215-216. In: MESERLI B. & IVES J. D. (eds.): *Mountain of the world. A global priority.* The Parthenon Publishing Group, New York, London, 495 pp.
150. RUSEK J. 1997: Tetrodontophora bielanensis (Collembola: Onychiuridae), its distribution and ecological requirements. *Pedobiologia*, 41: 74-79.

151. BRUSSAARD L., BEHAN-PELLETIER V. M., BIGNELL D. E., BROWN V. K., DIDDEN W. A. M., FOLGARAIT P. J., FRAGOSO C., FRECKMAN D. W., GUPTA V. V. S. R., HATTORI T., HAWKSWORTH D. L., KLOPATEK C., LAVELLE P., MALLOCH D., RUSEK J., SÖDERSTRÖM B., TIEDJE J. M. & VIRGINIA R. A. 1997: Biodiversity and ecosystem function in soil. *Ambio*, 26: 563-570.

Josef Rusek, přední český entomolog a zoolog, a jeden z prominentních světových odborníků v oboru půdní zoologie, oslavil 18. července 1998 své šedesáté narozeniny.

Narodil se v Petrovicích u Karviné a po maturitě na jedenáctiletce v Bohumíně vystudoval Přírodovědeckou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, obor biologie - chemie, specializace zoologie. Již během studií působil nejprve jako demonstrátor a později jako pomocná vědecká síla v zoologickém ústavu této fakulty a publikoval své první vědecké práce. Dodnes s úctou vzpomíná na své učitele, význačné české zoology, profesory Sergeje Hraběte a Karla Absolona, kteří jej zasvětili do studia zoologie bezobratlých živočichů a přivedli k zájmu o život v půdě. Obhájením diplomové práce věnované ekologii půdní fauny, zejména Apterygota, absolvoval vysokoškolská studia v roce 1961.

Po ukončení prezenční služby v armádě (1961-1963) nastoupil J. Rusek jako řádný vědecký aspirant do Entomologického ústavu Československé akademie věd v Praze. V roce 1967 získal vědecký titul CSc. z entomologie obhájením dizertační práce „Kovaříkovití obdělávaných půd v Československu" a jako vědecký pracovník pak působil v Entomologickém ústavu až do roku 1979, s výjimkou ročního pobytu (1974-1975) v Pacifickém lesnickém výzkumném centru v kanadské Viktorii, kde se zabýval problematikou půdní mezofauny. V roce 1979 přešel do Českých Budějovic, kde stál v čele nově založené Laboratoře půdní biologie Ústavu krajinné ekologie ČSAV a později (1986-1998) i Ústavu půdní biologie ČSAV (od roku 1993 Akademie věd České republiky), k jehož založení a budování přispěl nemalou měrou. Zde se mu podařilo soustředit tým mladých odborníků z různých oborů půdní biologie a pod jeho vedením se ÚPB AV ČR stal významným centrem půdně-biologického výzkumu nejen u nás, ale i v mezinárodním kontextu. V roce 1989 odhájil doktorskou dizertační práci „Sukcesní vývoj společenstev půdních živočichů na příkladu Collembola a Protura" a získal titul DrSc. v oboru zoologie. Dnes působí v ÚPB AV ČR jako vedoucí vědecký pracovník.

Již od začátku své vědecké dráhy se J. Rusek věnoval výzkumu půdní fauny, vedle broučích čeledí Elateridae a Dryopidae pak zejména chvostoskoků (Collembola), hmyzenek (Protura) a vidličnatek (Diplura), a tento zájem u něho vytrval až do současnosti. Kromě faunisticky či inventarizačně zaměřených výzkumů zooedafonu se intenzivně věnoval studiu taxonomickému a v současnosti patří k nejlepším znalcům výše uvedených apterygotních skupin v celosvětovém měřítku. Téma dizertační práce podnítilo zájem J. Ruska o půdní faunu agrocenóz a následně vyústilo ve výzkum dopadů antropogenních vlivů na půdní živočichy v zemědělsky využívaných i lesních ekosystémech. Vynikající znalost taxonomie půdní mezofauny pak dokázal zúročit i v dalších ekologicky zaměřených studiích. Mimo jiné se věnoval výzkumu vlivu záplav na půdní biota nížinných luk, výzkumu půdní fauny v ekotonech, či problematice primární i sekundární sukcese půdních živočichů. Dlouhodobý výzkum na trvalých studijních plochách v Tatranském národním parku (od r. 1959) mu umožnil hodnocení vlivu emisí, acidifikace a eutrofizace půd a globálního oteplování na biodiverzitu vysokohorských ekosystémů. Tyto a další synekologicky zaměřené výzkumy jej přivedly ke studiu obecnějších problémů půdní biologie a ekologie. Již v roce 1969 se začal věnovat rovněž studiu půdní mikromorfologie a mikrostruktury a získané poznatky využil pro řešení otázek souvisejících

s vývojem půd a úlohou půdní fauny při výstavbě půdní matrix. Se spolupracovníky řešil i problematiku vzájemných interakcí půdní fauny a mikroorganismů. Výzkumu půdní mezofauny se věnoval i při svých četných zahraničních pobytech (v Kanadě, na Kubě, Sibiři a Dálném východě a v řadě evropských zemí). Je autorem popisů více než 150 nových druhů, 27 rodů a 1 čeledi půdních živočichů z celého světa.

Výsledky výzkumné práce J. Ruska dokládá vysoký počet publikací všeho druhu. Je autorem či spoluautorem 4 knih, uveřejnil více než 150 původních vědeckých prací, více než 60 populárních článků, řadu personálií českých i zahraničních půdních zoologů a bezpočet krátkých sdělení a abstraktů. O svých výsledcích přednášel na mnoha mezinárodních i národních konferencích, často jako zvaný řečník či předseda sekce (např. Jevany (1973), Edmonton (1984), Paříž (1985), Hamburg (1986), Sienna (1986, 1989), Jyväskylä (1992), Bialowieza (1994), Dublin (1996) atd.). Výsledky dosažené J. Ruskem jsou široce akceptovány odbornou veřejností na celém světě, což dokládá jak více než tisíc citací jeho prací ve studiích jiných pracovníků, tak i převzetí jím získaných poznatků do světových monografií a učebnic půdní zoologie.

J. Rusek je nebo byl členem řady vědeckých společností a komisí. Je členem hlavního výboru České zoologické společnosti, zakladatelem a předsedou její Půdně zoologické sekce. V České společnosti entomologické působil řadu let jako člen výboru, byl rovněž předsedou Komise pro půdní biologii Československé akademie zemědělské. Je předsedou Českého národního komitétu SCOPE a místopředsedou Českého národního komitétu IGBP. Od roku 1987 je členem Stálé komise ISSS pro pořádání Mezinárodních půdně zoologických kolokvií.

Opomenout nelze ani jeho pedagogické působení. J. Rusek přednáší či přednášel půdní zoologii na Přírodovědecké fakultě Vídeňské univerzity, Agronomické a Biologické fakultě JU v Českých Budějovicích, a na Přírodovědeckých fakultách UP v Olomouci a MU v Brně. Jako hostující profesor působil též na univerzitách v Innsbrucku, Ulmu, Frankfurtu nad Mohanem a Edmontonu. Vyškolil 13 vědeckých aspirantů a vedl řadu diplomových prací u nás i v zahraničí. Působí rovněž v komisích pro obhajoby doktorských dizertací (DrSc.) v oboru ekologie (je jejím předsedou) a zoologie.

J. Rusek je spolueditorem časopisu *European Journal of Soil Biology* a členem redakčních rad mezinárodních vědeckých časopisů *Pedobiologia*, *Bolletino di Entomologia Agraria* a *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*. Je rovněž dlouholetým členem redakční rady *Živy* a členem ediční rady AV ČR.

Jeho vědecká práce byla oceněna stříbrnou plaketou Gregora Mendela (ČSAV, 1988), Plaketou Československé akademie zemědělské (1988), Medailí k 200. výročí narození J. E. Purkyně (1990), Medailí ke 40. výročí založení Tatranského národního parku (1990) a čestnou medailí G. J. Mendela (AV ČR, 1998). Oceněním zásluh J. Ruska o obor je jistě i pojmenování 12 taxonů (10 druhů a 2 rodů) jeho jménem.

Dr. J. Rusek se dožívá šedesátin v dobrém zdraví a pln činorodé aktivity jak na poli vědeckém, tak i pedagogickém. Spolu se všemi jeho přáteli, žáky a spolupracovníky přejeme jubilantovi do příštích let neutuchající nadšení pro půdní biologii, jakož i hodně radosti z vědecké práce a nových objevů.